

CŠT sistemų šiluminis-hidraulinis modeliavimas – pagrindas ilgalaikiam planavimui ir optimizavimui

Dr. Mindaugas Valinčius

Branduolinių įrenginių saugos laboratorija

Mindaugas.Valincius@lei.lt

Šiluminės-hidraulinės analizės metodai

- **Statinis** – parametų reikšmės nepriklauso nuo laiko.
  - Šis metodas tinka analizuoti darbo režimams, įvairioms tinklo jungimo schemoms ir pan.
- **Kvazi-statinis** – parametų reikšmės priklauso nuo laiko, tačiau sistemos inercija nevertinama.
  - Šis metodas tinka lėtai besikeičiantiems procesams tirti, pvz., paros pikų analizė, šaltinių „nusikrovimas“ ir pan.
- **Dinaminis** – parametų reikšmės priklauso nuo laiko, vertinama sistemos inercija.
  - Šis metodas tinka analizuoti greitus pereinamuosius procesus – vožtuvo atsidarymas/užsidarymas, siurblių sustojimas, staigus trūkis ir pan.

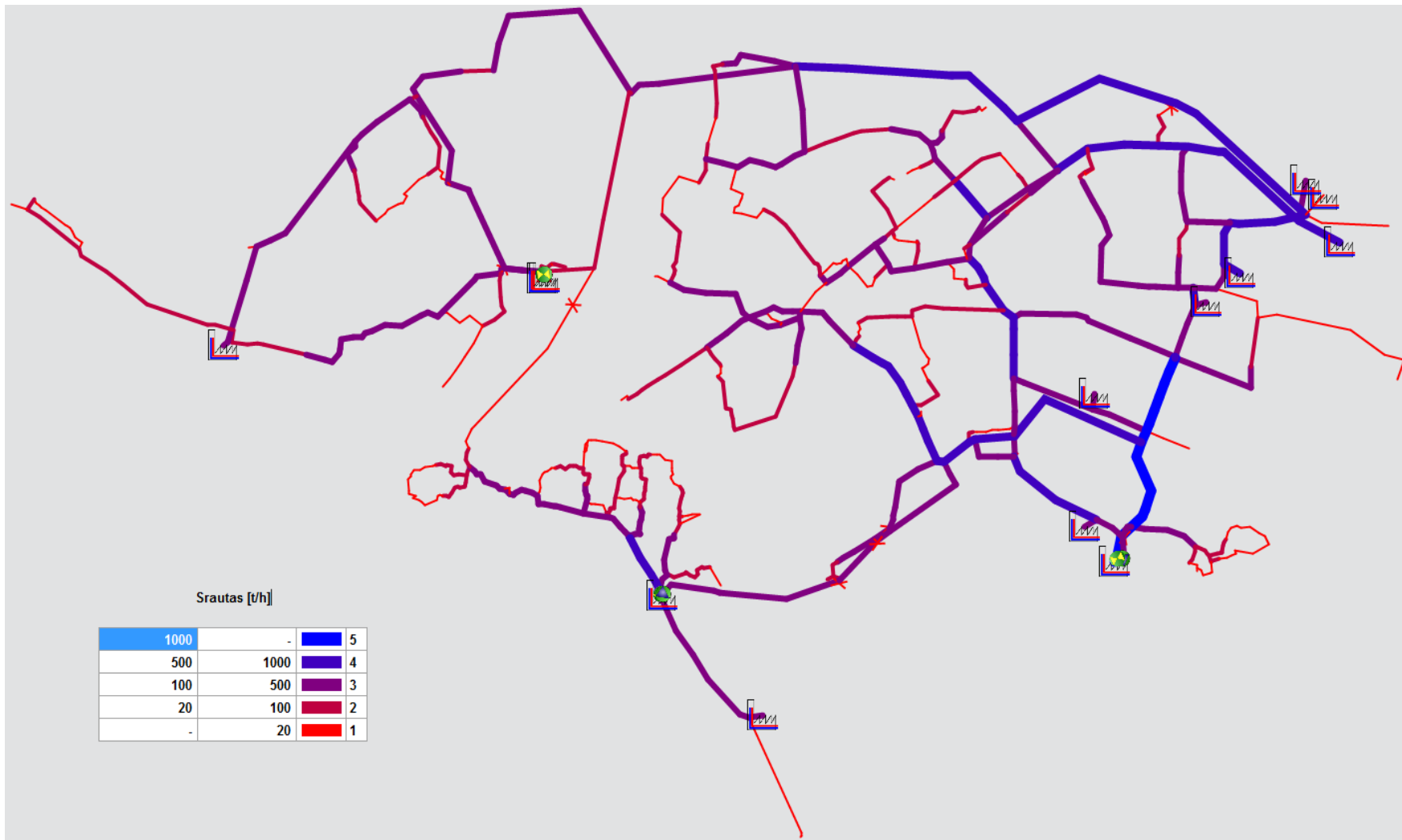

Svarbiausi šiluminės-hidraulinės analizės rezultatai

- Teorinės visų technologinių parametru reikšmės, bet kurioje tinklo vietoje;
- Šilumos nuostolių įvertinimas;
- Tinklo darbo režimų ir veikimo schemų įvertinimas bei optimizavimas, avarijų pasekmių analizė priverstinai uždarius vamzdyno atkarpą;
- Tinklo vamzdynų modifikacijų analizė, vartotojų bei šaltinių prijungimas/atjungimas;
- Teorinių skaičiavimų lyginimas su matavimų duomenimis siekiant nustatyti tinklo sutrikimus ir jų vietą (vamzdyno trūkis, termofikacinio vandens nutekėjimas, netinkamai veikiantis vožtuvas ir pan.).

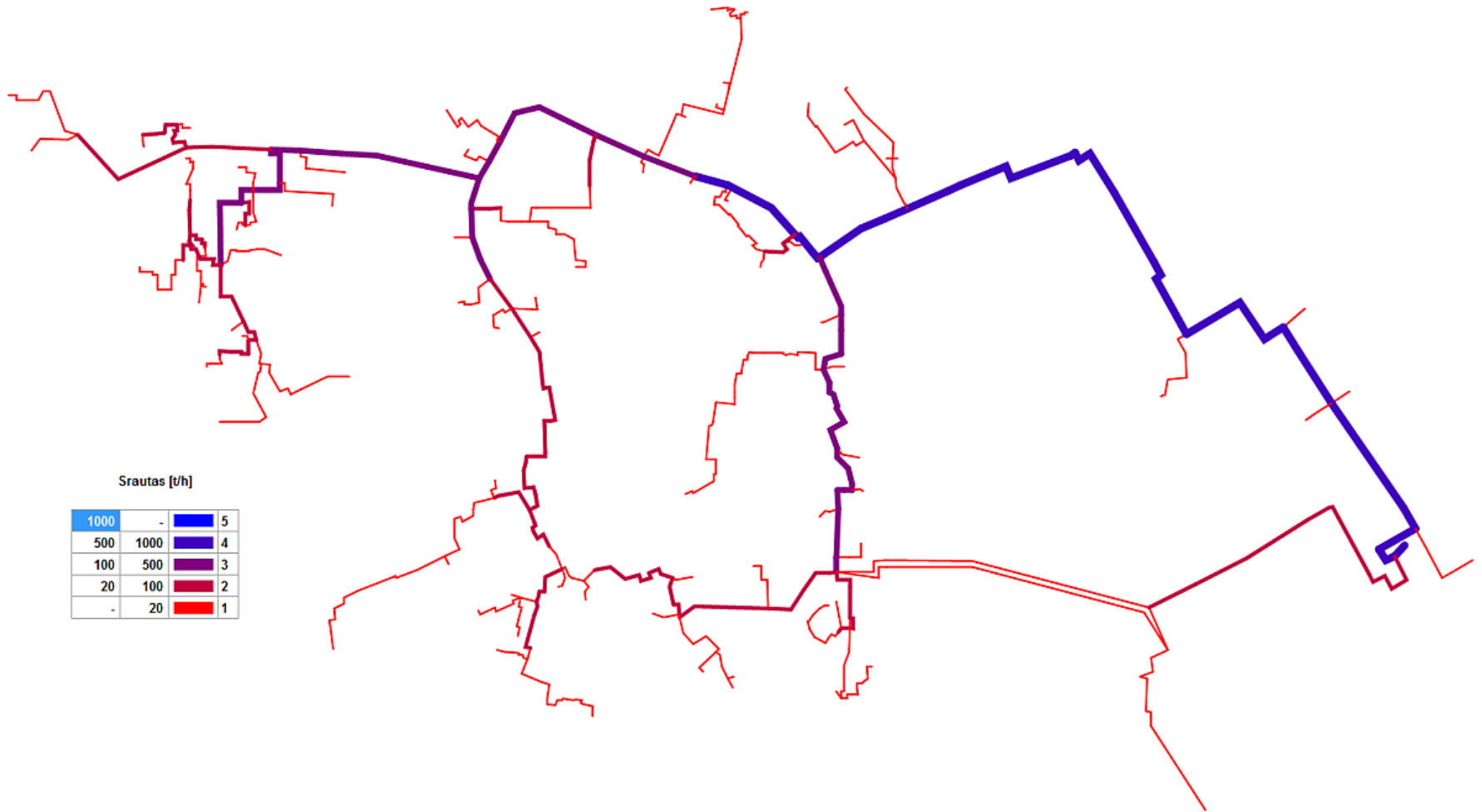
Termofikacinio vandens debitai Kauno miesto integruotame CŠT tinkle (tiekimo linijoje)

(TERMIS modelio atvaizdavimo pavyzdys)

Termofikacinio vandens debitai Utenos miesto integruotame CŠT tinkle (tiekimo linijoje)

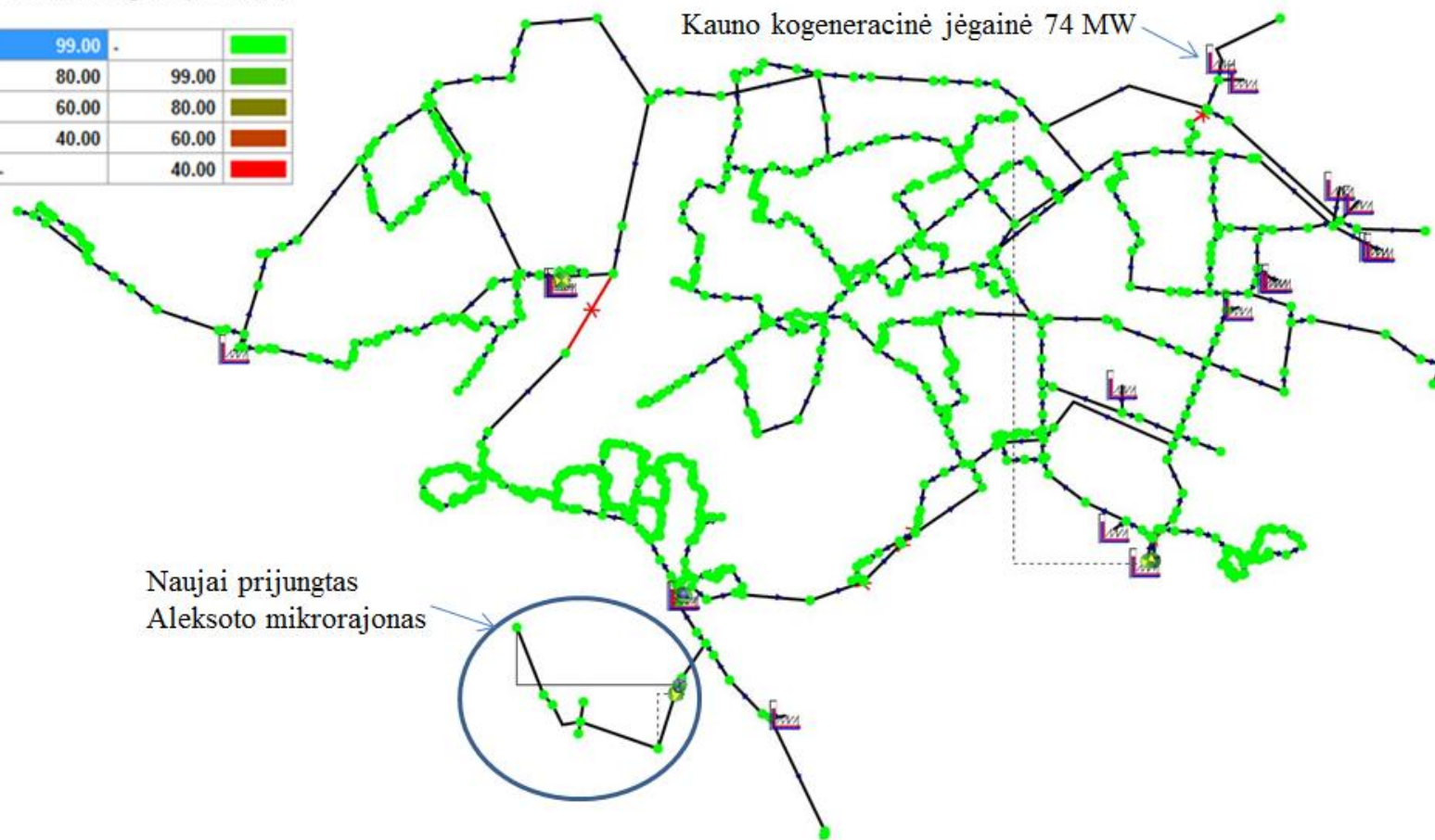
(TERMIS modelio atvaizdavimo pavyzdys)

Aleksoto mikrorajono bei papildomų šaltinių prijungimas prie Kauno miesto integruoto CŠT tinklo

Patenkinamas galios poreikis (%)

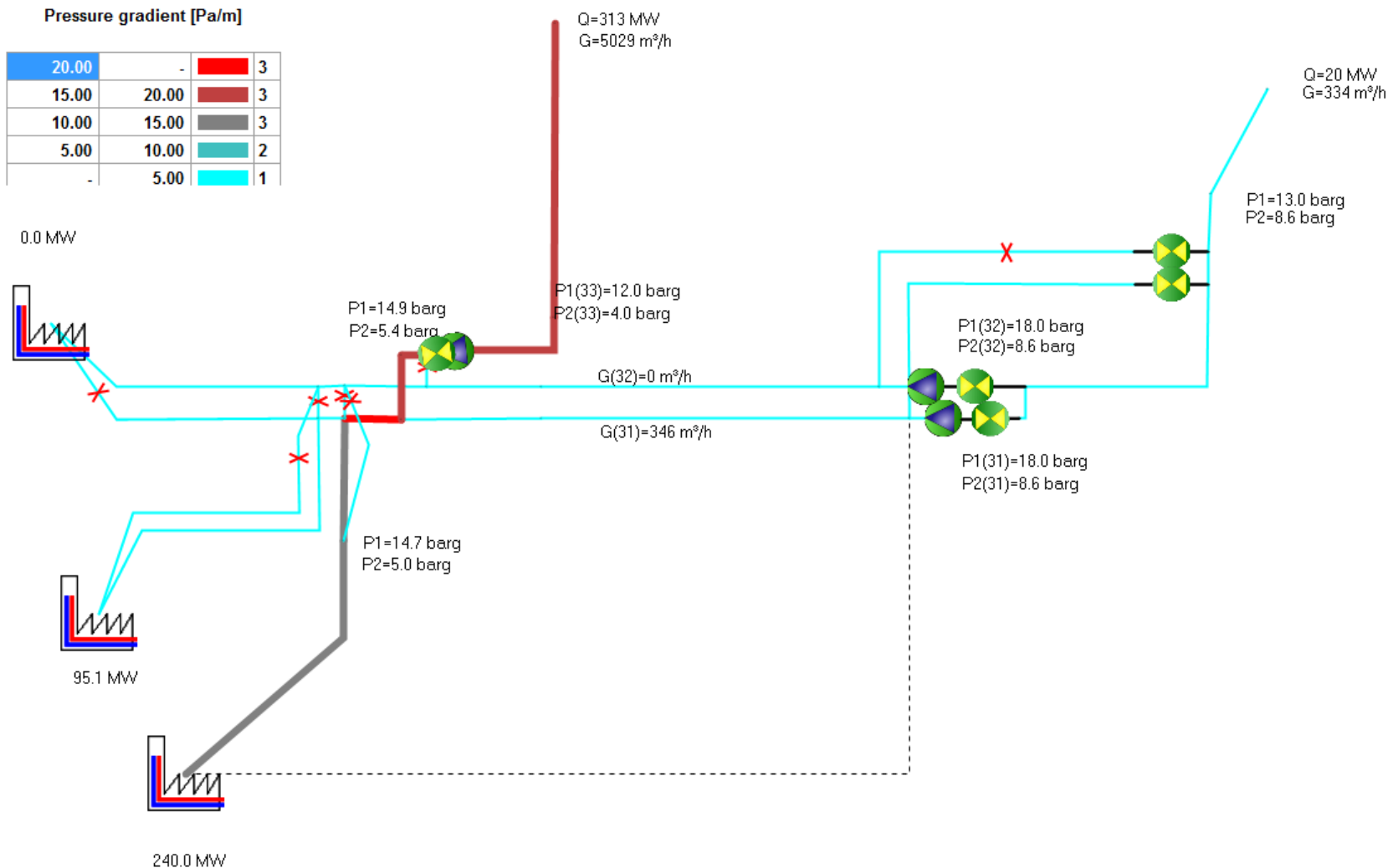
99.00	-	
80.00	99.00	
60.00	80.00	
40.00	60.00	
-	40.00	

(TERMIS modelio atvaizdavimo pavyzdys)

Vilniaus kogeneracinės jėgainės prijungimas prie Vilniaus miesto integruoto CŠT tinklo

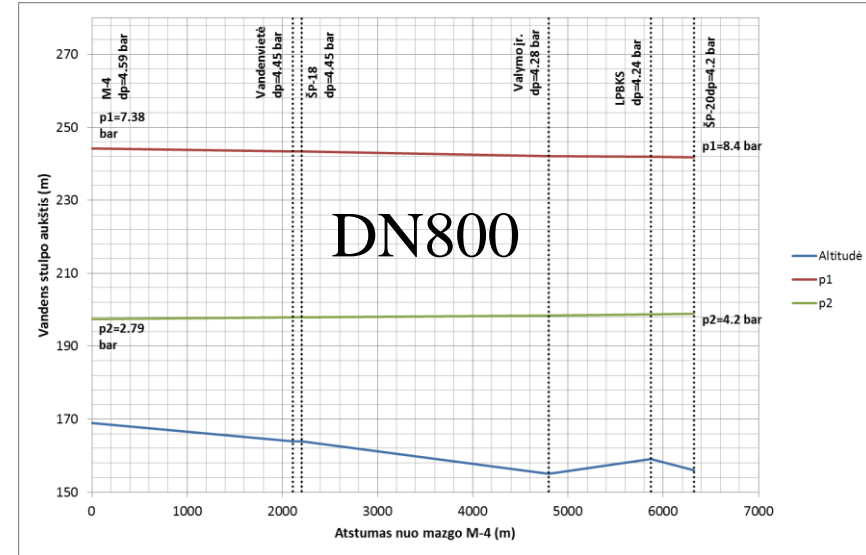
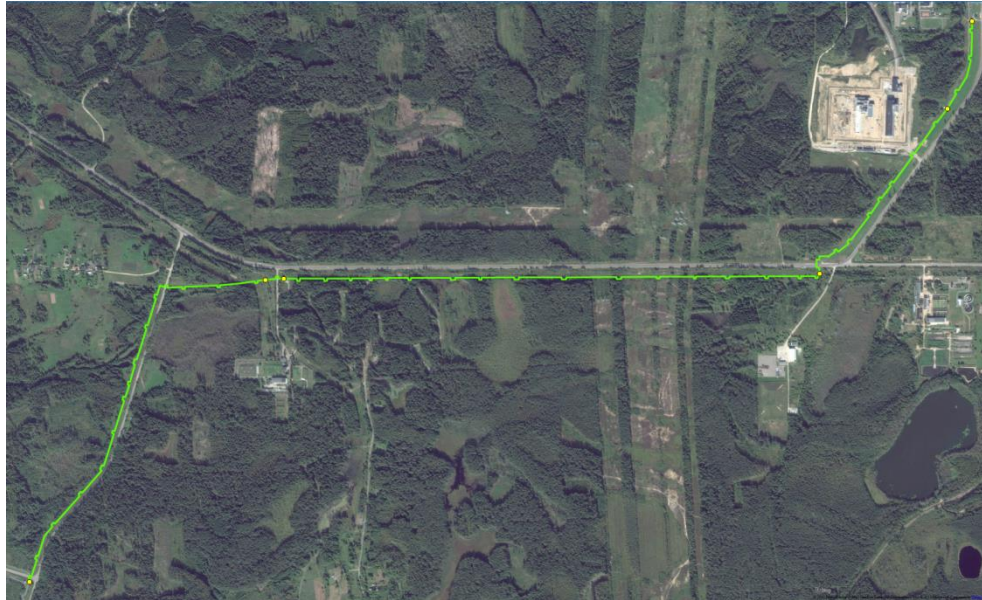

(TERMIS modelio atvaizdavimo pavyzdys)

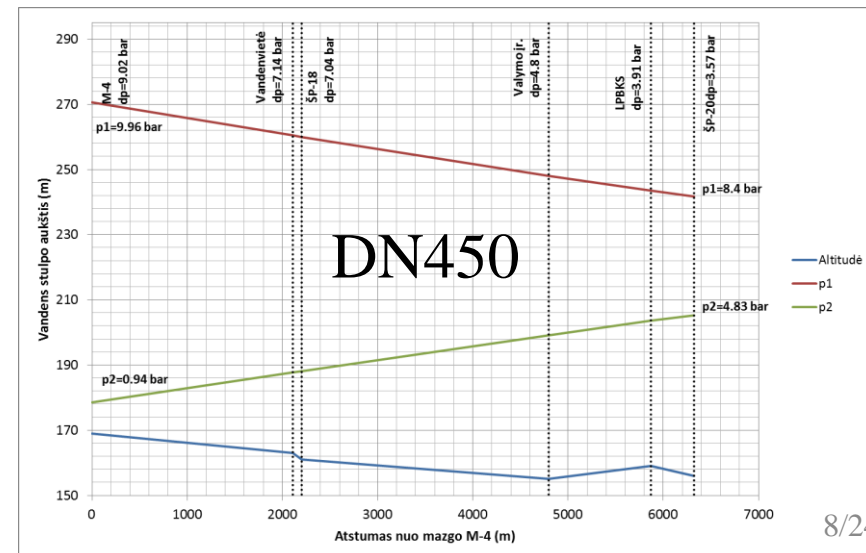
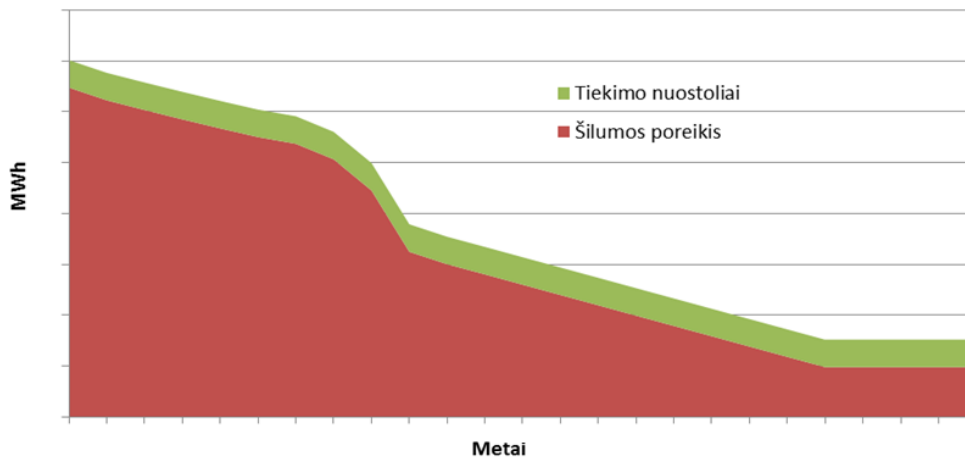

CŠT atšakos iki Ignalinos atominės elektrinės optimizavimo analizė

Pronuojami šilumos poreikiai ir tiekimo nuostoliai

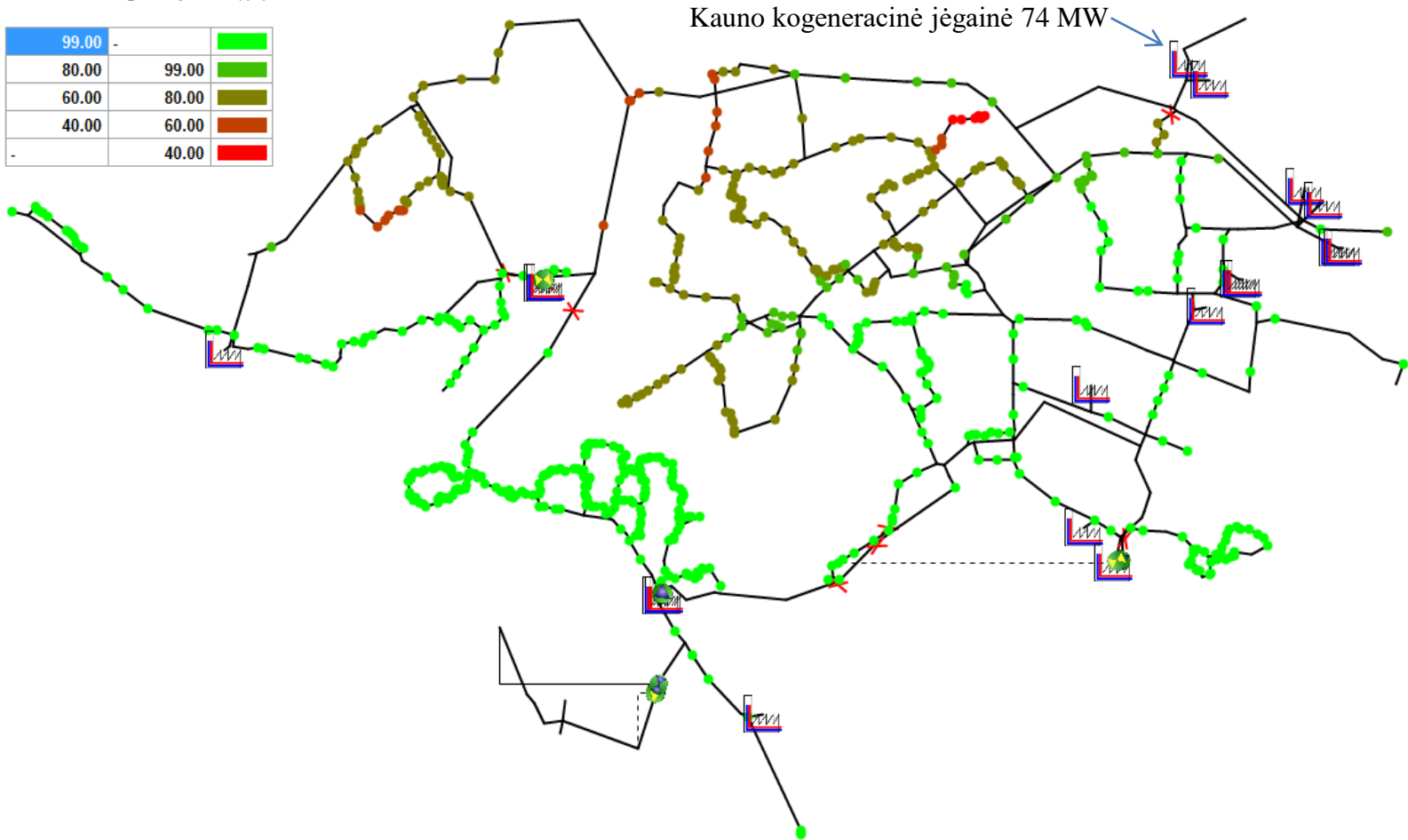

Tinklo veikimas KKJ (74 MW) atsijungimo atveju, kai bendra apkrova 500 MW

Patenkinamas galios poreikis (%)

99.00	-	
80.00	99.00	
60.00	80.00	
40.00	60.00	
-	40.00	

(TERMIS modelio atvaizdavimo pavyzdys)

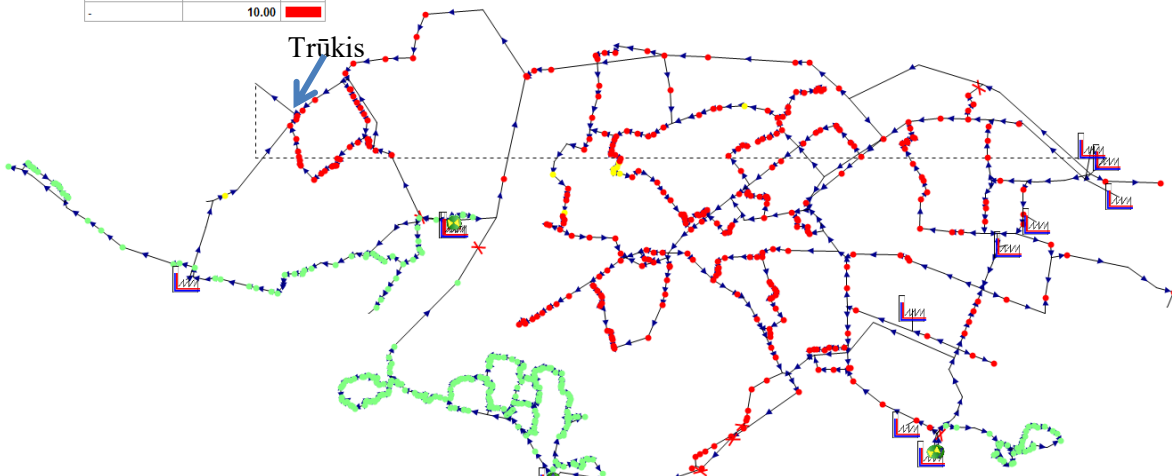

Tinklo veikimas 500 m³/h trūkio atveju, kai bendra apkrova 500 MW

Patenkinamas galios poreikis (%)

90.00	-	90.00
10.00	-	10.00
-	-	10.00

Trūkis

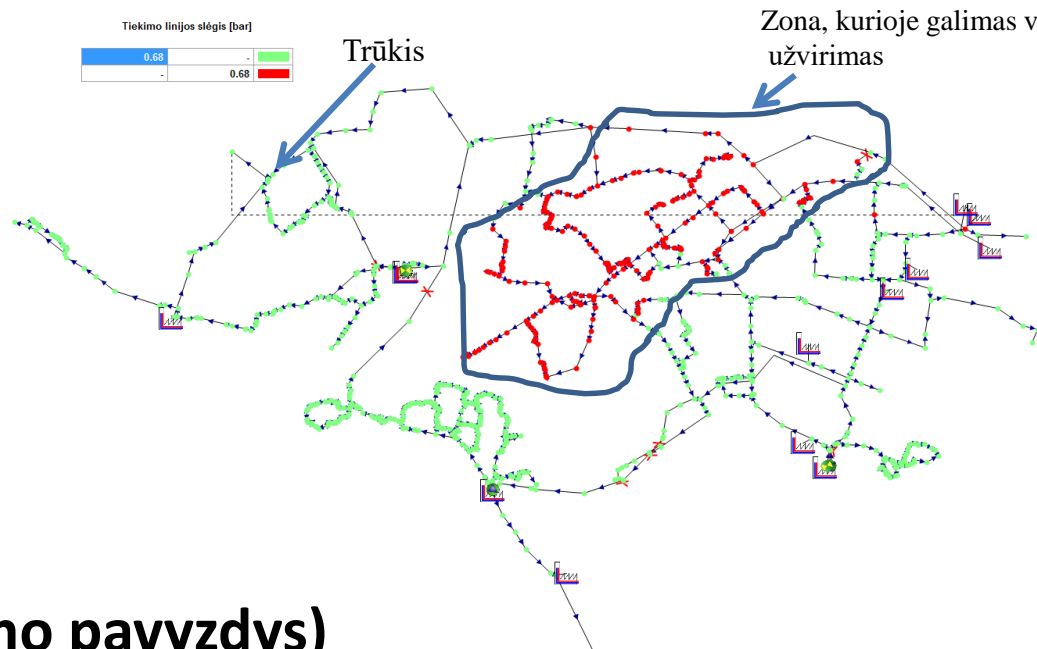

Tiekimo linijos slėgis [bar]

0.68	-	0.68
-	-	0.68

Trūkis

Zona, kurioje galimas vandens užvirimas

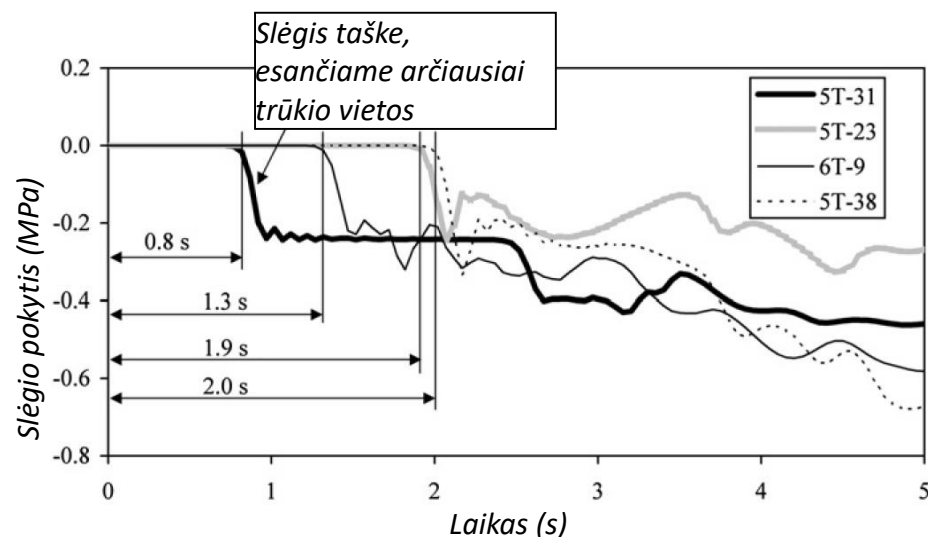
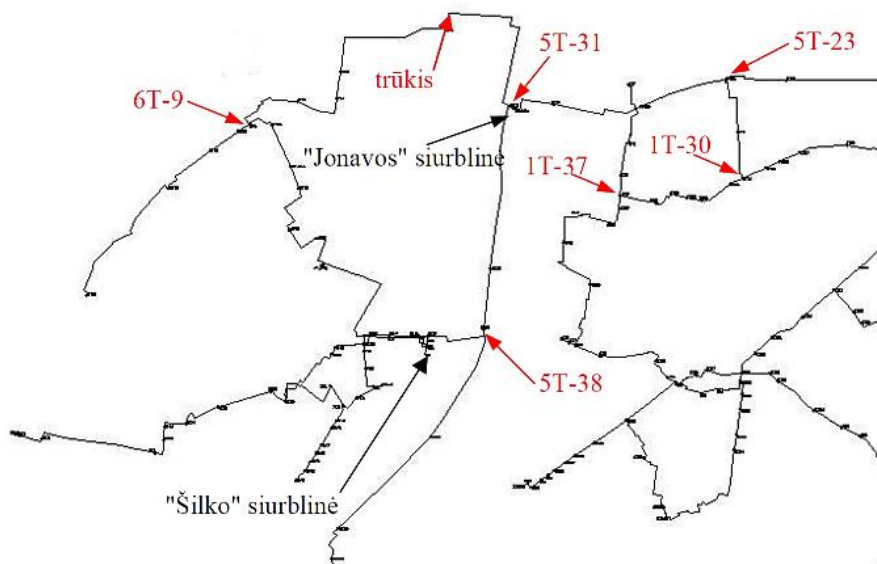

(TERMIS modelio atvaizdavimo pavyzdys)

Trūkio vietos nustatymas slėgio bangos sklidimo metodu

- Slėgio daviklių ir montavimo vietų tinkle parinkimas;
- Automatinės ištekėjimo nustatymo sistemos algoritmų sudarymas;
- Dinaminis modeliavimas leidžia prognozuoti slėgio kitimą dėl trūkio, todėl galima numatyti ar bus užfiksuota slėgio banga.

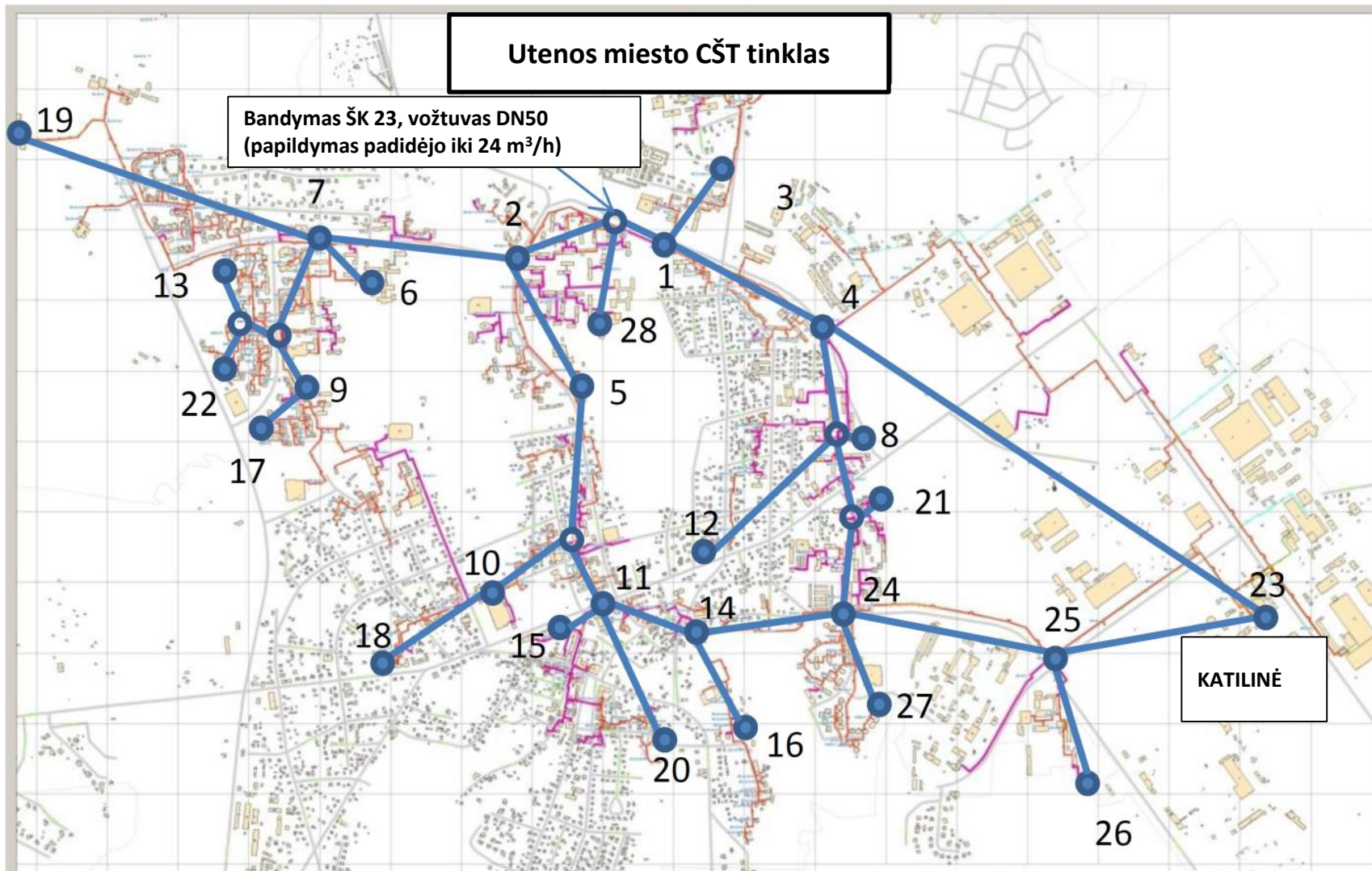

- Vamzdžio diametras 0,5 m, pradinis slėgis vamzdyje - 7,6 barai.
- Pilno trūkio atveju išmetamo vandens kiekis – 5400 t/h.

Vamzdyno trūkio vietos nustatymas Utenos CŠT tinkle

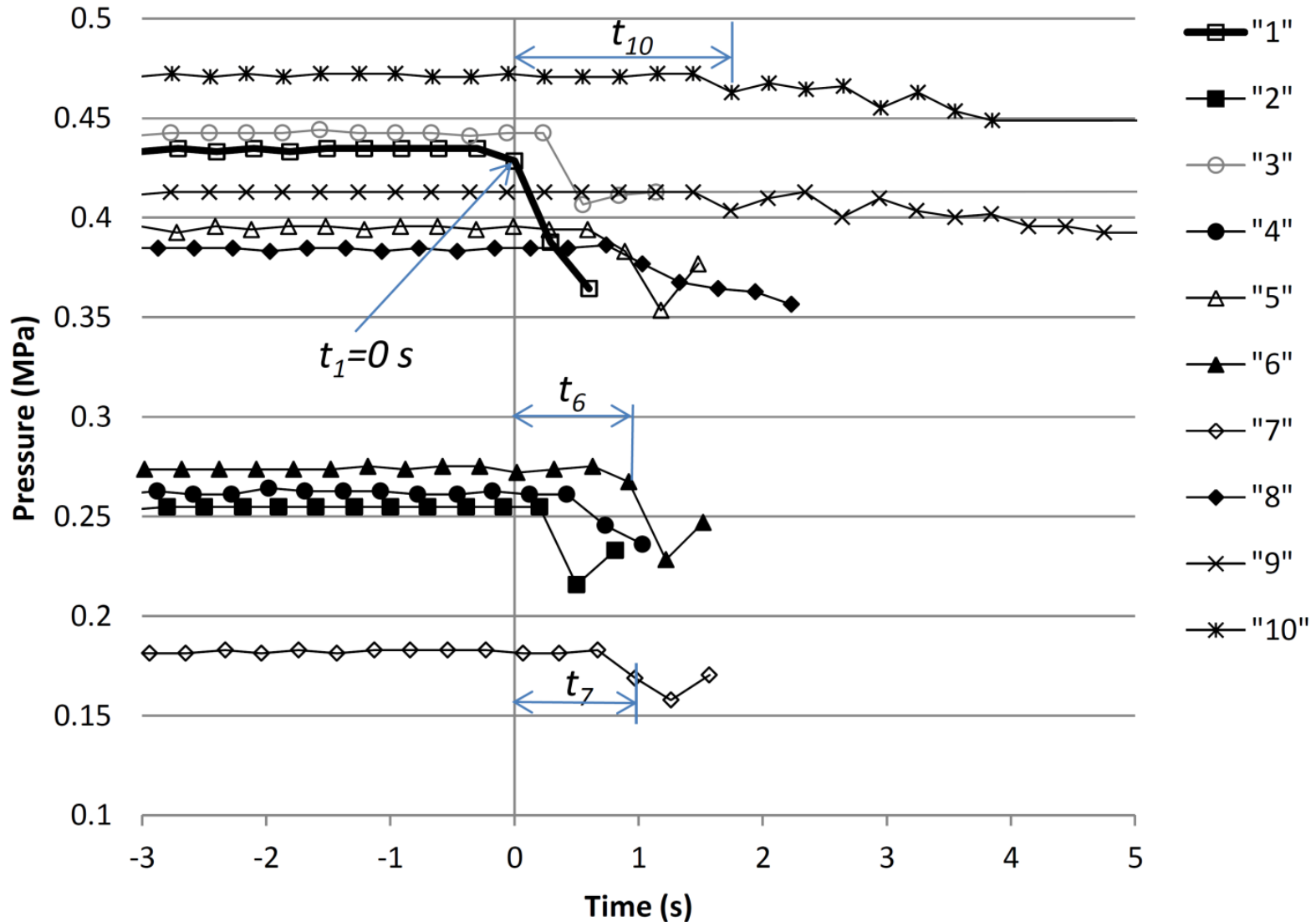
Utenos miesto CŠTS schema ir parametų matavimo taškai

Bandymai buvo atlikti kai $T_{lauko} \sim -5^{\circ}\text{C}$, katilinės galia $\sim 23 \text{ MW}$

Utenos CŠTS eksperimentai ir matavimo duomenų analizė

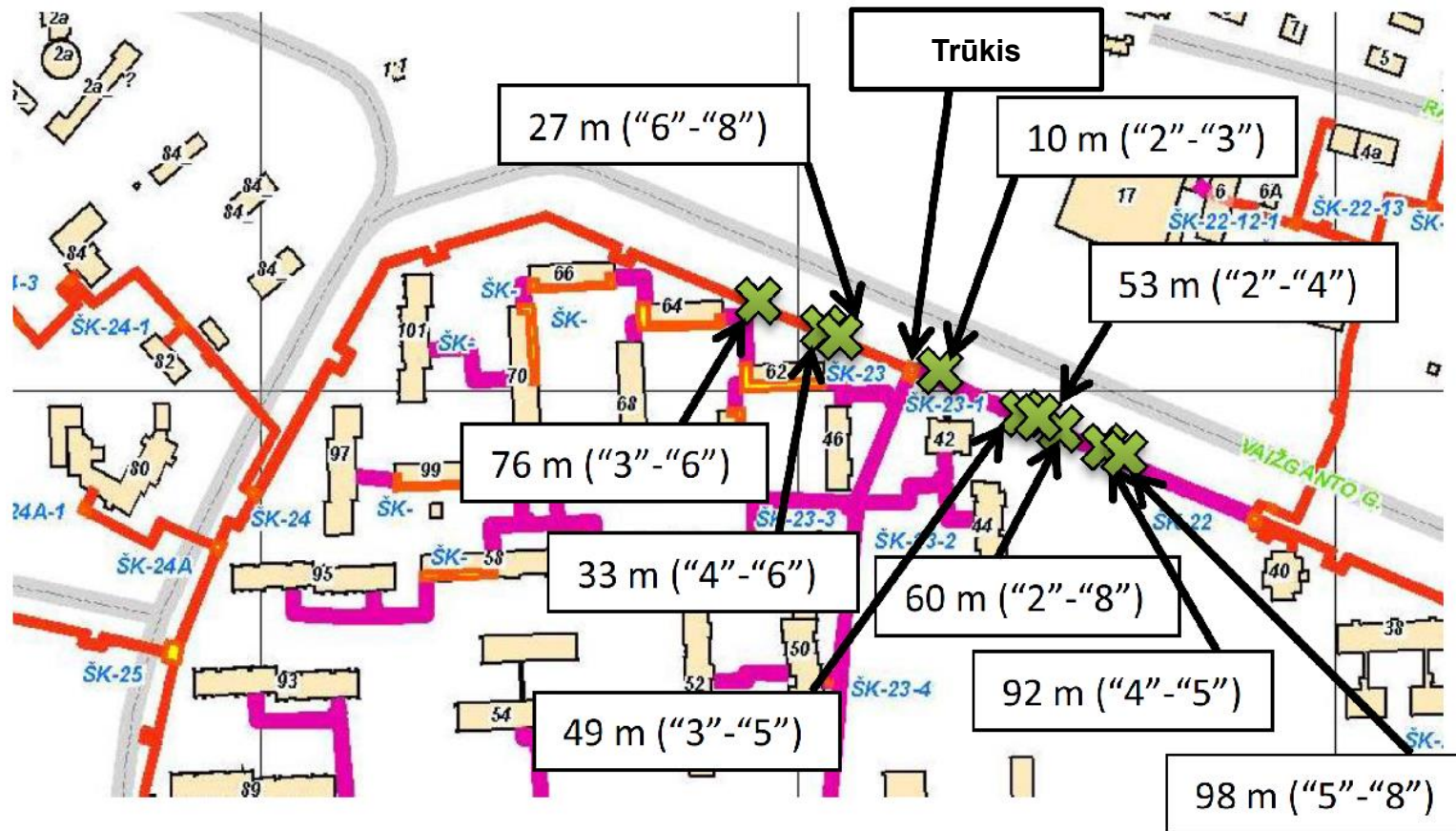

Utenos CŠTS eksperimentai

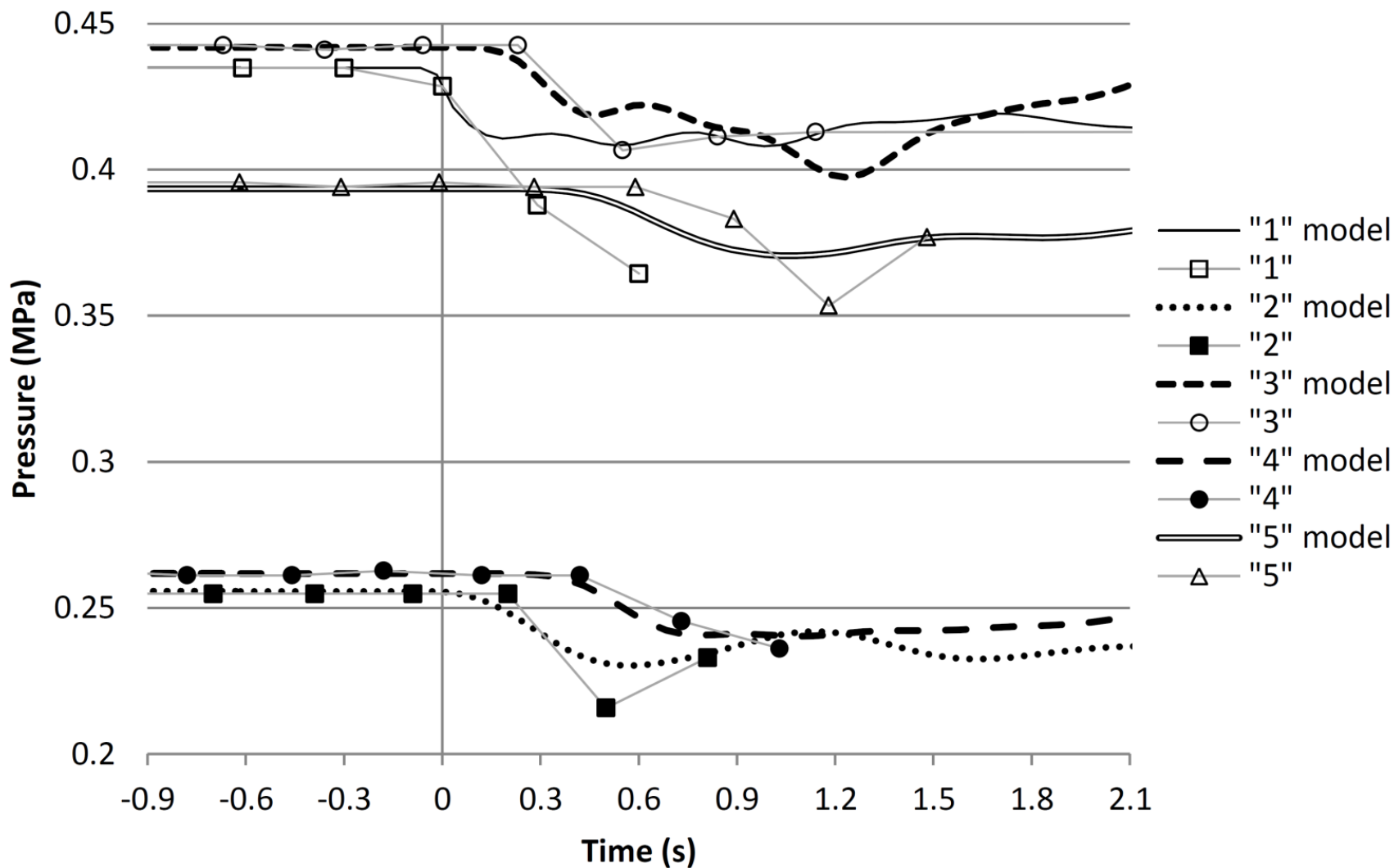
- Apskaičiuotos galimos trūkio vietos, naudojant duomenis iš skirtingų slėgio sensorių;
- Trūkio vietos nustatymo paklaida priklauso nuo duomenų įrašymo periodiškumo (slėgio bangos sklaidimo greitis vandenyje ~1500m/s).

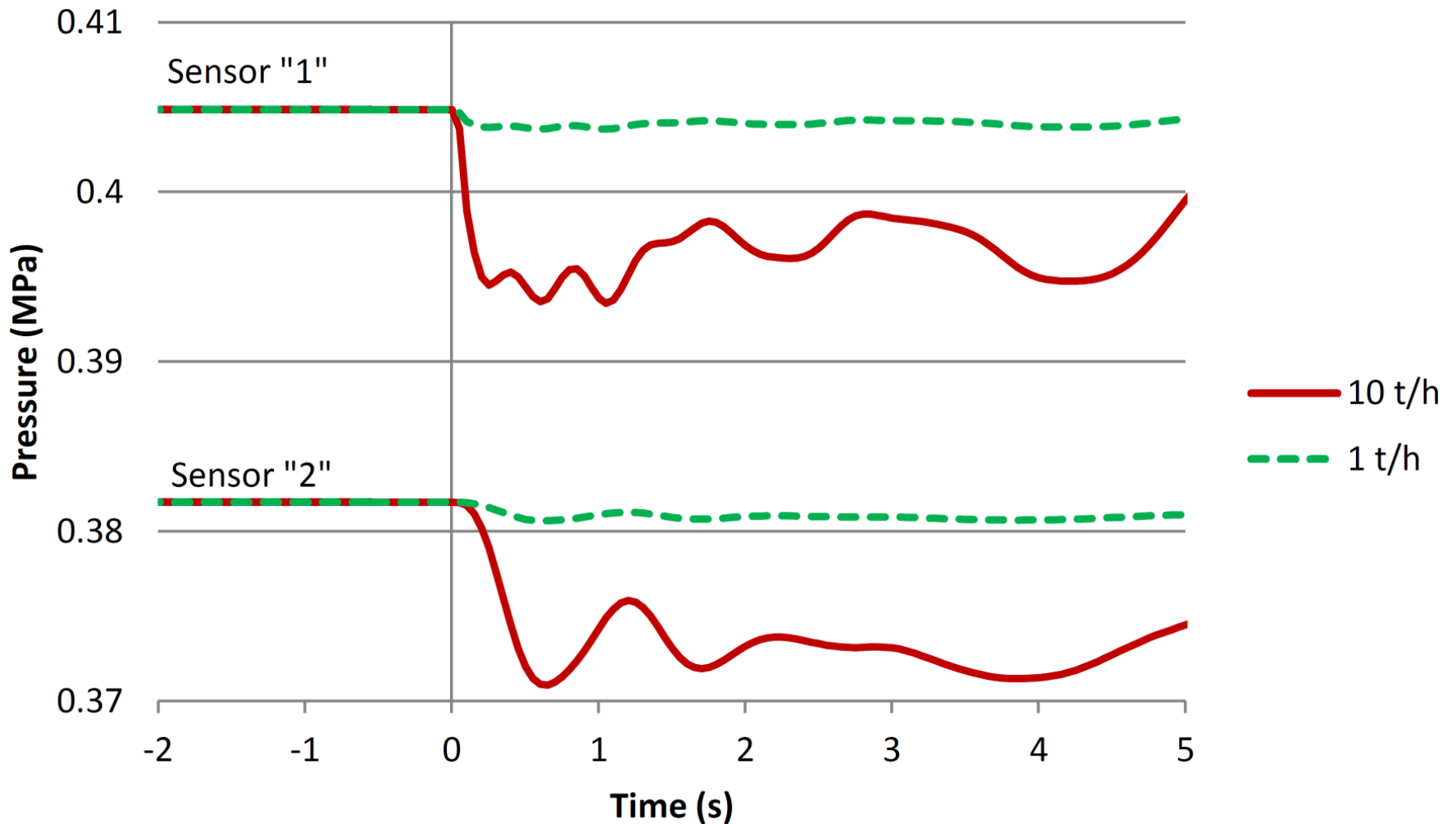

Utenos CŠTS eksperimentų modeliavimas

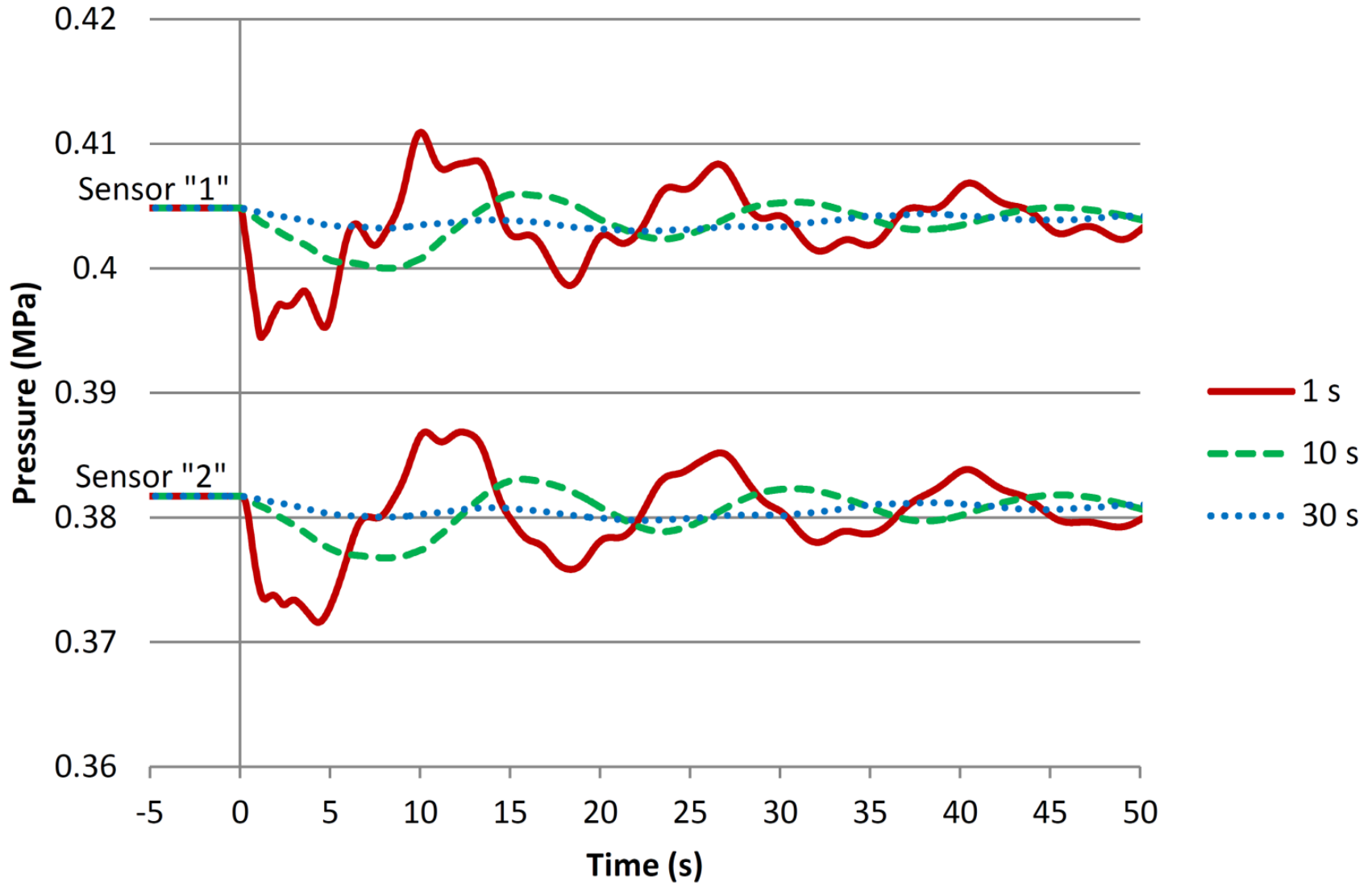
Utenos CŠTS modeliavimas

Slėgio bangos amplitudės priklausomybė nuo nuotėkio dydžio

Utenos CŠTS modeliavimas

Slėgio bangos amplitudės priklausomybė nuo trūkio atsivėrimo laiko

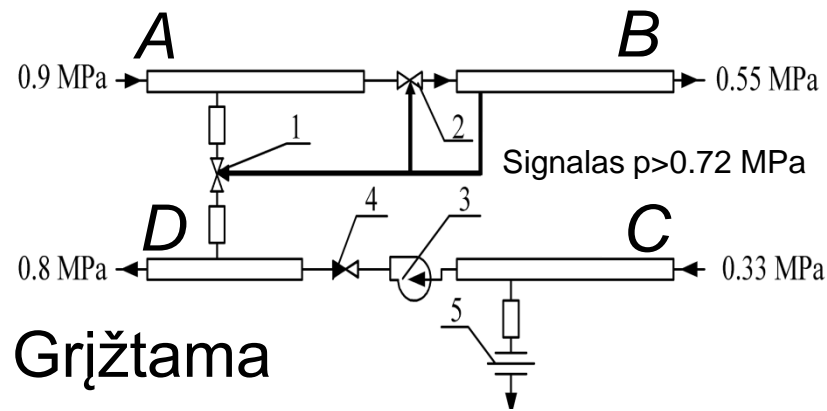
Kiti tyrimai

Pereinamųjų procesų tinkle analizė

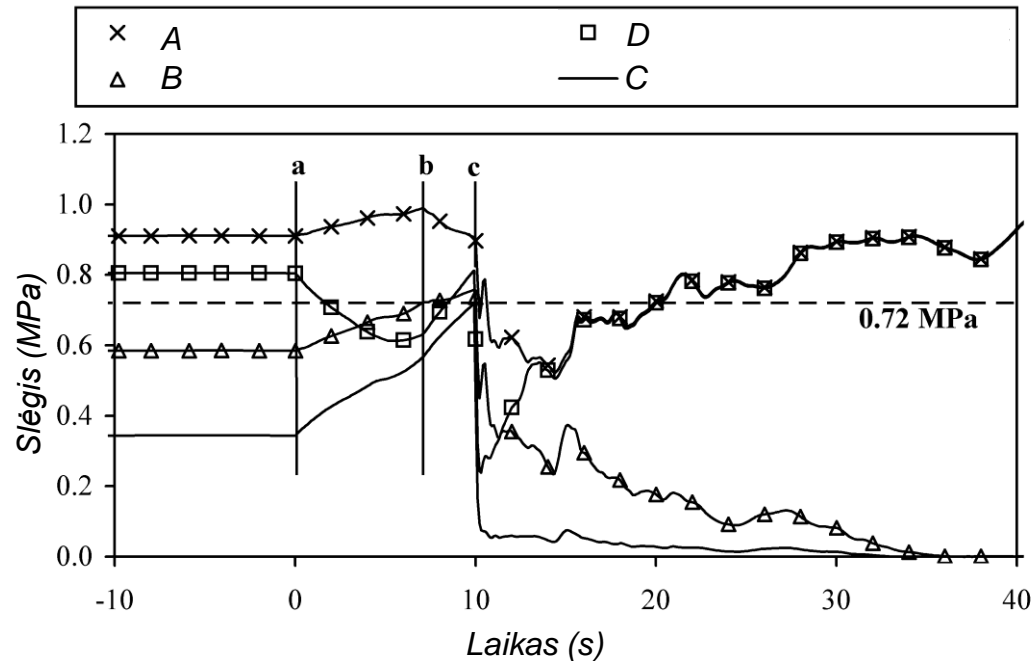
- Staigus siurblių sustojimas/paleidimas;
- Vožtuvų atsidarymas/užsidarymas.

Paduodama

Grįžtama

1 – apėjimo vožtuvas; 2 – droseliavimo vožtuvas;
3 – siurblys; 4 – atbulinis vožtuvas; 5 – apsauginis vožtuvas

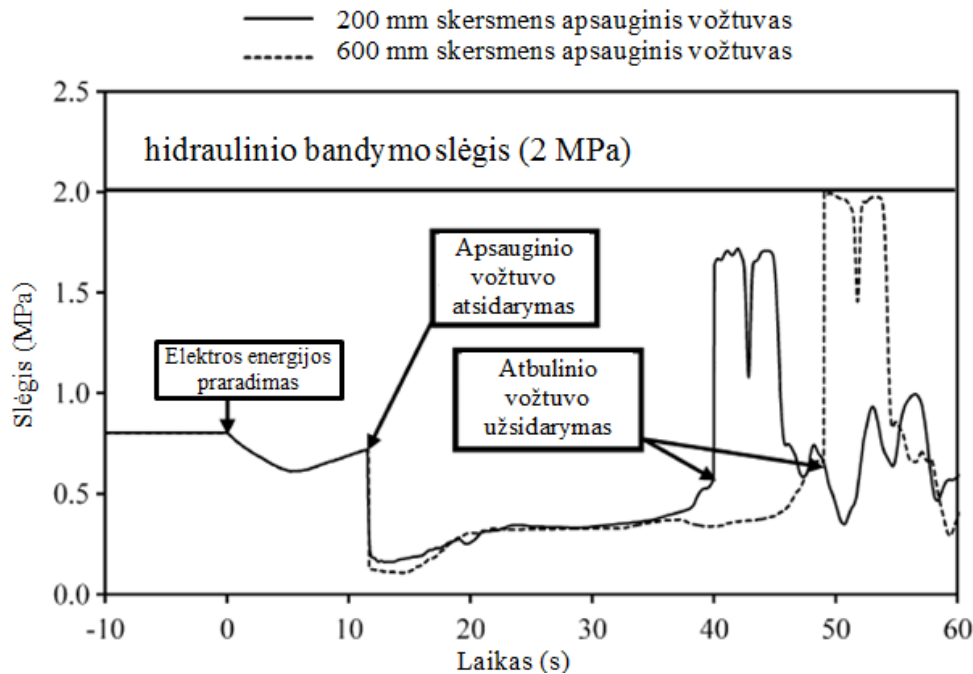

a – siurblio sustojimas; b – droseliavimo vožtuvo užsidarymas / apėjimo vožtuvo atsidarymas (per 30 s); c – apsauginio vožtuvo atsidarymas

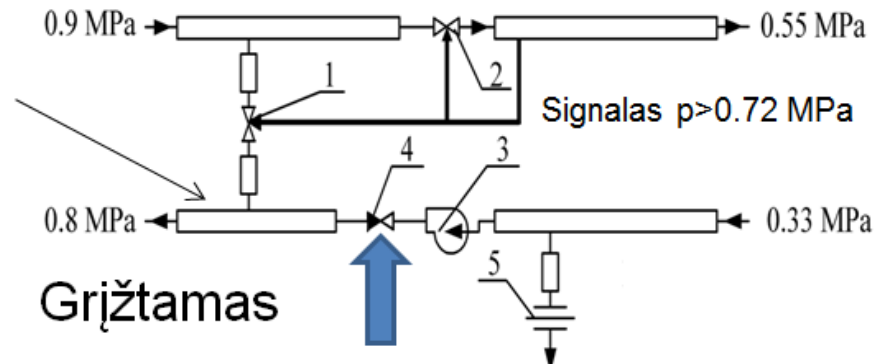

Hidraulinio smūgio analizė

- Staigus atbulinio vožtuvo užsidarymas gali sukelti hidraulinį smūgį

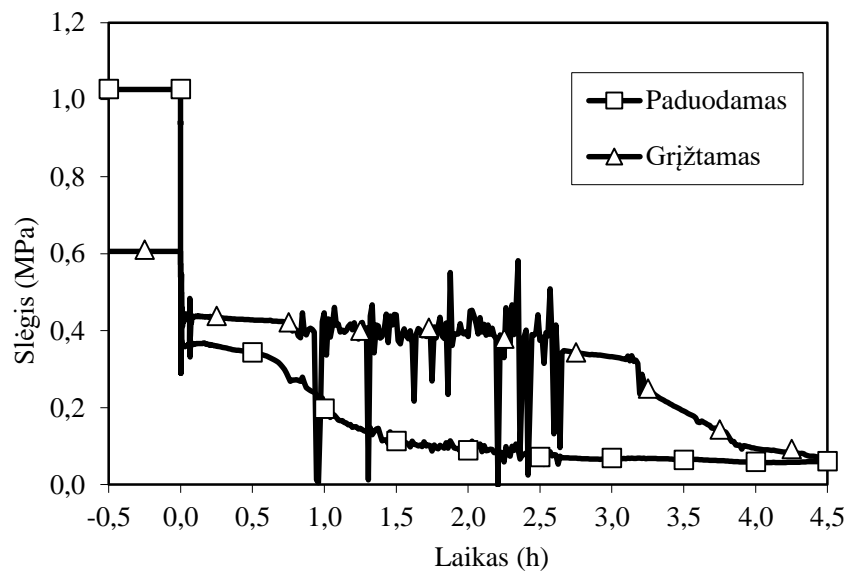
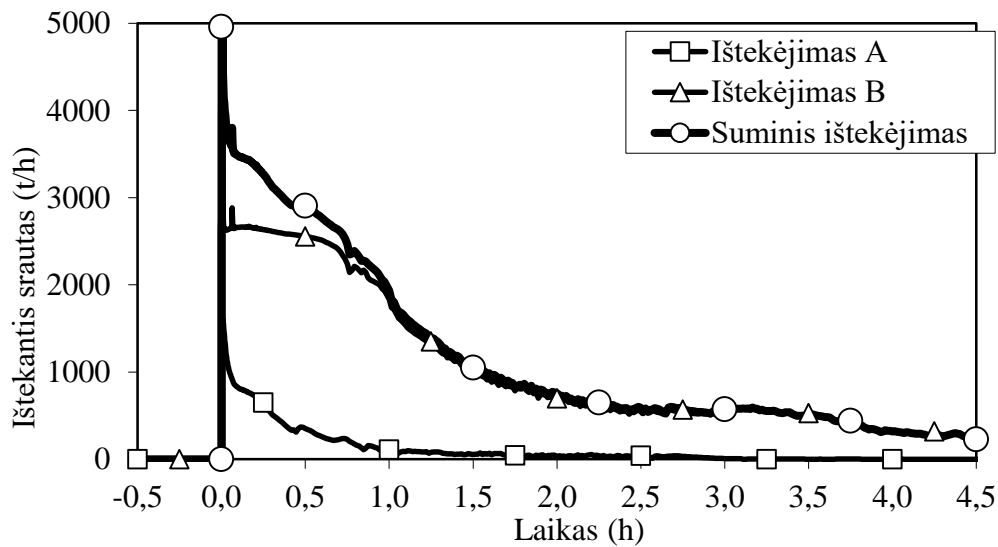
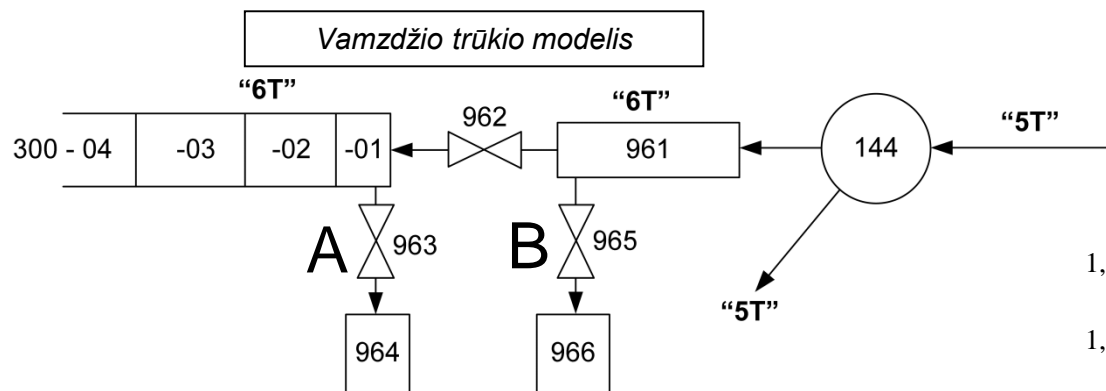
Paduodamas

- 1 – apėjimo vožtuvas; 2 – droseliavimo vožtuvas;
3 – siurblys; 4 – atbulinis vožtuvas; 5 – apsauginis vožtuvas

Vamzdyno trūkio hidraulinė analizė

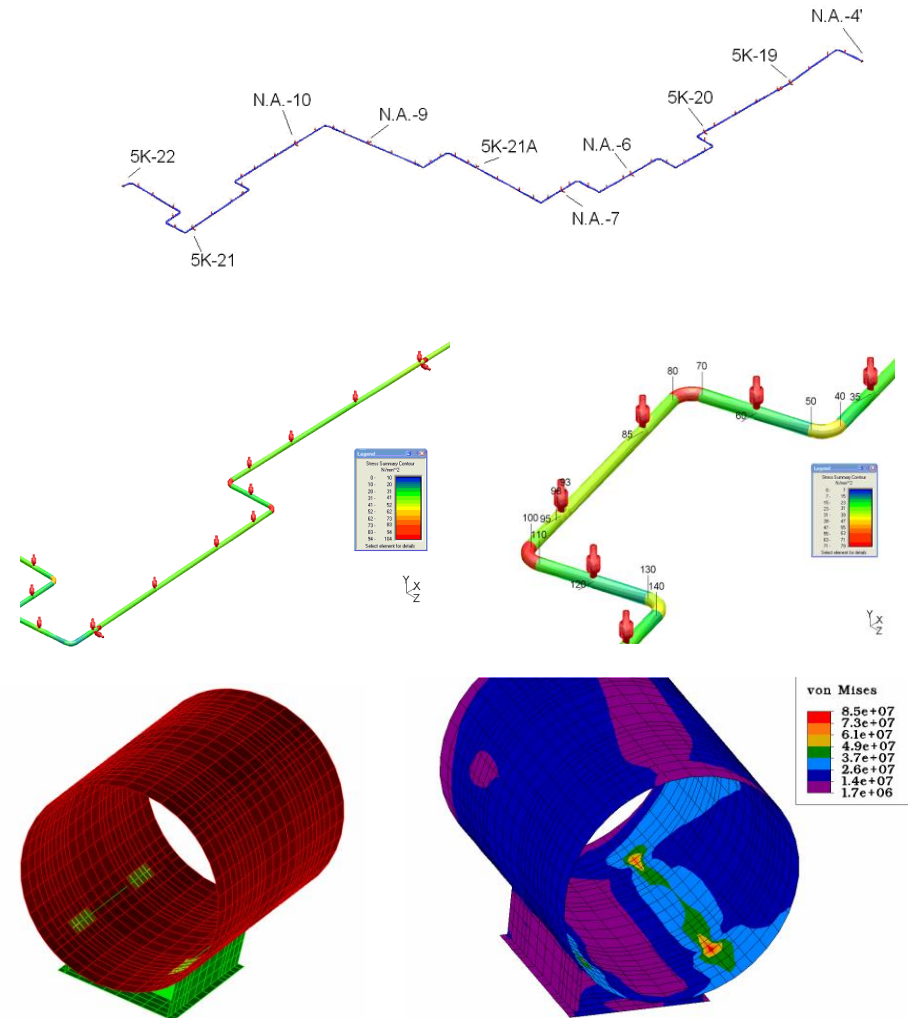

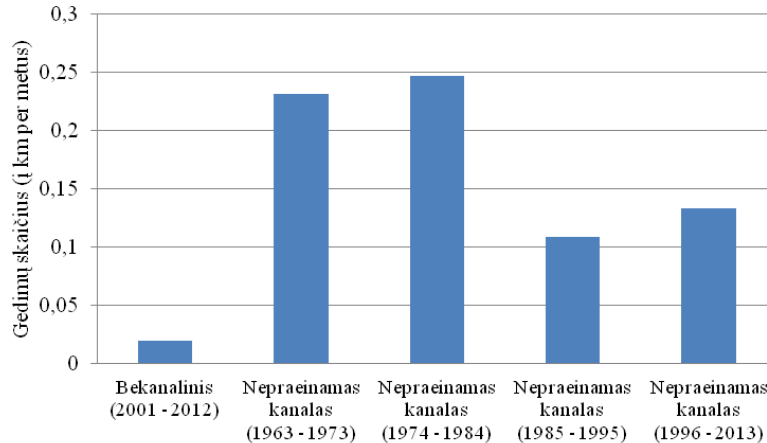
Šiluminių vamzdynų stipruminė analizė

- Dalies šiluminės trasos vamzdyno BE modelio paruošimas (ADLPIPE V10 programa).
- Parinkto vamzdyno bendroji stipruminė analizė normalios eksploatacijos ir hidraulinių bandymų sąlygomis, įvertinant mechaninių tyrimų ir termohidraulines analizės rezultatus.
- Parinktos vamzdyno dalies detali stipruminė analizė (ALGOR).
- Nustatyti vamzdynų maksimalūs įtempiai yra suvirinimo proceso metu paveiktose zonose, bei staigaus geometrijos pokyčio vietose.

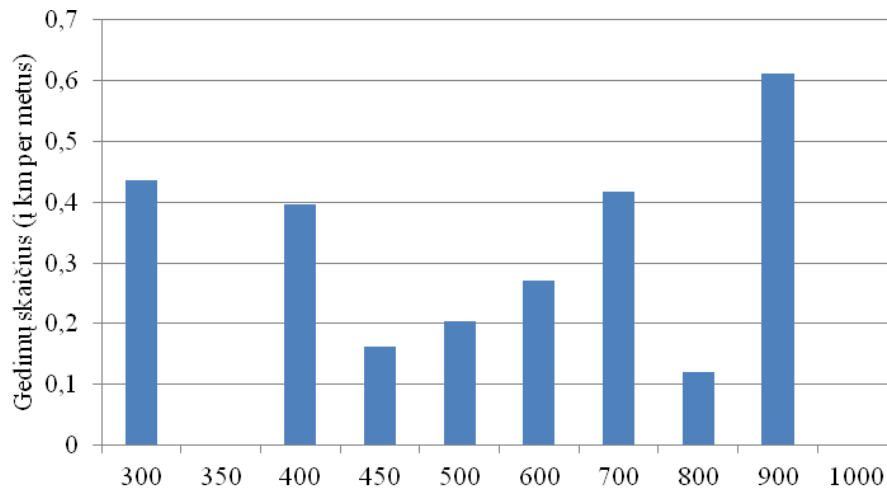
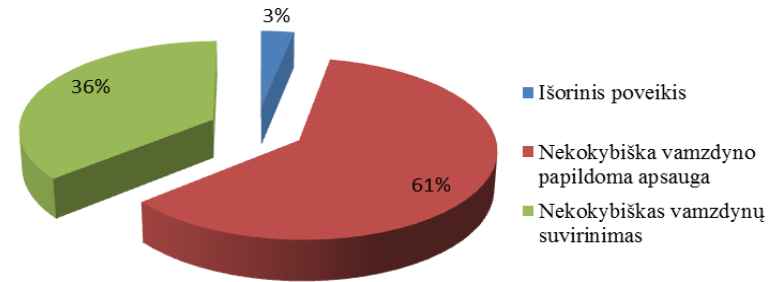

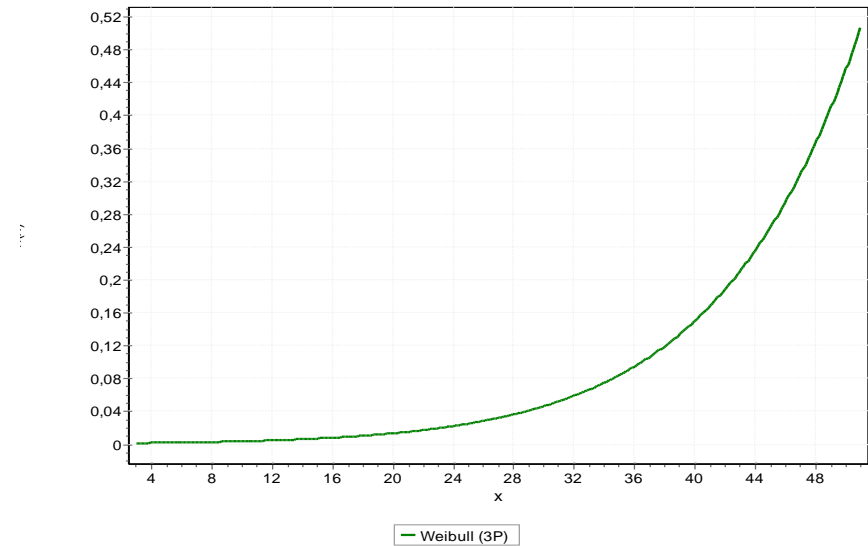
Šiluminių vamzdynų patikimumo analizė

Magistralinio vamzdyno paklojimo būdas

Magistralinio vamzdyno skersmuo, mm

Ačiū už dėmesį